

*Зінченко Б.В., студент 4 курсу
спеціальності 122 «Комп'ютерні науки»
Потапова Н. А., к.е.н, доцент, доцент
кафедри інформаційних технологій*

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В АСПЕКТІ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТІВ

Донецький Національний університет імені В. Стуса, м. Вінниця

У наші дні, з огляду на бурхливий розвиток інформаційних технологій і неухильний ріст обсягу інформації перекладацька діяльність, стає всі більш затребуваною. Сучасному фахівцеві, інженерові, економістові або працівникові бюджетної сфери, доводиться не тільки переглядати технічну й іншу літературу з метою витягу інформації, але й обробляти її, тобто, практично, займатися перекладом. Тому навчання студентів умінню грамотно й чітко викласти інформацію, отриману з першоджерела (будь-то цитата в науковій статті, повідомлення, отримане по мережі Інтернет, медичний рецепт, рекламне оголошення або інструкція з використання побутової техніки) здобуває все більше значення і стає як ніколи актуальним.

Сьогодні у світі є два підходи до створення машинного перекладу: традиційний, який передбачає побудову перекладу на підставі лінгвістичних правил (rule-based machine translation) та статистичний (statistical-based machine translation) [1]. Новітнє досягнення у перекладі представив 2016-го року Google, випустивши Google Translate – нейронний машинний переклад. Створена нова мова – аналог міжнародної допоміжної мови – інтерлінгва [3].

Традиційна лінгвістична система припускає використання алгоритмів, в яких запрограмовані лінгвістичні правила. Вона використовується в таких системах як PROMT, LINGUATEC, SYSTRAN та інші.

Однією з найбільш відомих систем статистичного перекладу володіє пошукова система Google [1]. Для тестування якості перекладу в цій системі було взято математичну статтю. Переклади ключових термінів виявились некоректними: так термін «зображення» («representation») перекладається системою як «imaging», термін «полугрупа» («semigroup»), як «half group». Система при перекладі не оперує лінгвістичними алгоритмами, а обчислює ймовірність застосування того чи іншого слова або виразу.

Одними з найбільш відомих програм машинного перекладу на ринку України є STILUS, ПАРС, Language Master. Ці програми-WINDOWS-додатки, які підтримують технологію Drag&Drop, OLE-автоматизацію, мають оперативну довідкову систему, графічну діалогову настройку, а також інші елементи управління вікнами та опціями, що робить ці програми справді популярними

серед користувачів.

Розглянемо критерії, за якими порівнювались вказані вище програмні продукти:

1. Інсталяція/Деінсталяція характеризує можливість установки та знищення програм машинного перекладу з комп'ютера користувача.
2. Швидкість перекладу визначає, наскільки швидко можуть бути перекладені текстові документи великих розмірів.
3. Кількість неперекладених слів характеризує словники, які супроводжують програми машинного перекладу.
4. Якість перекладу визначає граматичну коректність перекладу.
5. Зручність настройки програми та словників визначає дружелюбність інтерфейсу користувача.
6. Використання у мережі засвідчує можливість застосування програми-перекладача для колективної роботи.
7. Документація дозволяє отримати первісні поняття та теоретичні знання про програму.
8. Робота з Web-браузером дає можливість виконувати оперативний переклад Web-сторінок.

Слід сказати, що, незважаючи на велику кількість критеріїв, головним залишається, безумовно, якість перекладу, тому цей критерій є найбільш вагомим в підсумковій оцінці.

Список літературних джерел.

1. Гречуха Л.О., Кузєбна В.В. Системи машинного перекладу: оглядовий аналіз. *Молодий вчений*. 2017. № 2 (42). С. 372- 375.
2. Осіпа Л.В. Переклад технічних текстів з використанням систем машинного перекладу. *Науково-технічний збірник "Вісник Національного транспортного університету". Серія "Технічні науки"*. 2016. Випуск 1 (34). С. 328 - 333.
3. W. John Hutchins. Publications on machine translation, computer-based translation technologist, linguistics and other topics. URL: <http://www.hutchinsweb.me.uk>.